

Motion till riksdagen 2011/12:K247

av Mats Gerdau (M)

Valprövningsnämnden

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avpolitisera Valprövningsnämnden.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att reglera tiden för beslut om omval.

Motivering

Sedan 1975 är Valprövningsnämnden den enda instans som prövar klagomål om val till riksdag, landsting och kommun, Sametinget och Europaparlamentet samt klagomål över nationella och kommunala folkomröstningar.

Utifrån det är Valprövningsnämnden den enda instans som kan upphäva ett val och förordna om omval om det begåtts fel som kan antas ha inverkat på valutgången.

Valprövningsnämnden består av en ordförande som är en lagfaren domare och sex ledamöter, som utses av riksdagen.

Valprövningsnämnden består således av representanter för partier och i vissa fall även av personer som direkt berörs av beslutet de är där för att fatta. Detta innebär en tydlig jävssituation då det riskerar att det röstas efter parti-bok och inte efter fakta i målet. Vid en situation som innebär en möjlighet för det ena blocket att eventuellt få ytterligare ett mandat finns det risk för att de som representerar det blocket röstar för omval, medan de som företräder det andra blocket röstar för att resultatet ligger kvar. Utan att på något vis misstro nuvarande valprövningsnämnd så är denna utformning rent objektivt ett hot mot grundläggande demokratiska värden.

Därför anser jag att systemet bör utformas så att nämnden helt består av jurister som inte har en direkt koppling till partierna. Fram till 1975 avgjordes denna typ av frågor av Högsta domstolen, vilket visar på att ett sådant tillvägagångssätt är möjligt. Det bör övervägas på nytt.

Fel! Okänt namn på

Tiden för beslut om omval bör också regleras. Vid valet 2010 tog det först flera månader innan nämnden nådde fram till ett beslut och hela 8 månader innan omvalet kunde genomföras, vilket är ett hot mot både rättssäkerhet och demokrati. Efter så lång tid blir det mer av nyval än omval då den politiska situationen kan ha förändrats och röstlängderna har ändrats med en mängd nytillkomna förstagångsväljare och utflyttade och avlidna personer. Enligt "god internationell valseed" bör misstankar om felaktigheter granskas inom några dagar och detta bör vara utgångspunkten även i den svenska vallagen.

Stockholm den 3 oktober 2011

Mats Gerdau (M)